

ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ ІНТЕГРАЦІЇ ЗМІСТУ ПРОФІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ УЧНІВ ЛІЦЕЮ

В. Р. Льченко, докт. пед. наук, проф.

Упродовж експериментального етапу НДР “Інтеграція змісту профільної освіти як засіб формування в учнів наукової картини світу” за підмогою дослідження “Дидактичні основи інтеграції змісту профільної освіти в процесі формування наукової картини світу учнів ліцею” згідно з програмою дослідження та технічного завдання проаналізовано стан знань учнів старшої школи про наукову картину світу, образ світу, виявлений під час контрольного експерименту, стан готовності вчителів природничо-математичного, літературознавчого предметів до формування НКС, образу світу, стан освітніх систем в аспекті відходу від предметного викладання змісту освіти (фінська школа). Результати аналізу втілені при написанні II розділу практичного посібника “Формування наукової картини світу учнів ліцею в умовах інтеграції змісту освітніх галузей” та методичного посібника “Контроль освітніх результатів учнів ліцею в умовах інтегрованого навчання” проаналізовано Державний стандарт (ДС) освіти, програми та підручники предметів природничо-математичного, літературного циклу предметів, в аспекті спрямованості навчального процесу на формування НКС, образу світу, цілісного світогляду учнів профільної школи.

Розділи практичного та методичного посібників обговорювались учителями експериментальних шкіл; враховувались зауваження учителів фізики та інших предметів до розділів “Система запитань, що спрямовують навчальний процес на уроках фізики до формування НКС, образу світу учнів 11 класу”, “уроки в довкіллі”, “інтегративний день”, урок “Узагальнення знань”; зауваження щодо змісту узагальнюючої контрольної роботи для учнів та методики її проведення. Зауваження узагальнювались та враховувались при зміні змісту розділів практичного та методичного посібників.

Апробація результатів дослідження здійснювалася під час проведення Всеукраїнського Круглого столу “Інтеграція змісту освіти в профільній школі” (м. Полтава, 17.04.2019 р.), під час Міжнародних науково-практичних конференцій “Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі” (XXVI Каришинські читання) (м. Полтава, 29-30 травня 2019 р.) та “Модернізація змісту освіти в контексті полікультурного середовища та реалізації ідей Нової української школи” (м. Кременчук, 15-16 березня 2019 р.), під час Всеукраїнського круглого столу “Розвиток інноваційного потенціалу педагогічних працівників

Інтеграція змісту профільної освіти як засіб формування в учнів наукової картини світу

та його реалізація в проектній діяльності” (10.10.2019 р., м. Полтава), під час Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи” (Київ, 30.09.2019 р.), під час читання лекцій для слухачів Полтавського ОІППО. Результати дослідження представлено у 8 публікаціях.

РЕАЛІЗАЦІЯ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ ТА ОБРАЗУ СВІТУ УЧНІВ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ

К. Ж. Гуз, докт. пед. наук, п. н. с.

Упродовж експериментального етапу НДР за підтемою дослідження “Методична система формування наукової картини світу” згідно з програмою дослідження та технічного завдання розроблена методична система формування НКС та образу світу ліцеїстів; виявлено, що проблема методичної системи формування наукової картини світу, життєствердного національного образу світу ліцеїстів у процесі інтеграції змісту освітніх галузей “Природознавство”, “Математика”, “Мови і літератури” (літературний компонент) може бути реалізована за таких умов.

У державному стандарті названих освітніх галузей, програмах, підручниках, які втілюють їх компоненти, мають бути втілені основи інтеграції змісту компонентів; в освітніх галузях необхідна наявність загальноосвітнього компонента, зміст якого аналогічно до природничого компонента в освітній галузі “Природознавство” містить поняття “наукова картина світу”, “життєствердний образ світу”, загальні закономірності природи, загальні закономірності екології, загальні закономірності розвитку літературного процесу. В програмах, підручниках, які реалізують компоненти названих освітніх галузей, названі закономірності та поняття НКС, образ світу мають бути основою формування у ліцеїстів цілісного світогляду, наукової картини світу, образу світу. Виконання цієї вимоги буде одночасно і виконанням заклику еліти планети Римського клубу до втілення Нової освіти ХХІ ст., центральним пунктом якої є формування цілісного світорозуміння вітчизняного суспільства.

Для реалізації експериментального етапу в дослідженні розроблено систему запитань для алгебри і геометрії, які разом з очікуваними відповідями на них спрямовують навчальний процес з математичних дисциплін на формування в учнів НКС, образу світу; розроблені також інтегративні дні та дні в довкіллі, які проводяться спільно з учителями математики, природознавчих та літературознавчих дисциплін і розроблена тематика заключної контрольної роботи, яка призначена виявити наявність в учнів 11 класу НКС та образу світу.